

УДК 330.341.1:330.

322:338.432

© 2010

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ*

І.В. Пелих

Херсонський державний аграрний університет

** Науковий керівник — доктор*

економічних наук

Л.О. Мармуть

Розглянуто процес формування інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств, визначено сутність цієї категорії та встановлено її основні складові.

Постановка проблеми. Сучасний економічний розвиток сільськогосподарського виробництва вимагає активізації робіт, спрямованих на використання нових теоретичних підходів та прикладного інструментарію в управлінні виробництвом, які б сприяли ефективному подоланню соціально-економічних проблем в аграрній сфері. Напрямок та інтенсивність інвестиційного та інноваційного процесів визначають місце суб'єктів різних сфер виробництва в економічному, політичному та соціальному просторі.

Мета та методи досліджень — висвітлити процеси формування інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств, визначити його категорії та встановити складові на основі системно-структурного аналізу, монографічного й абстрактно-логічного методів досліджень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання формування інноваційно-інвестиційного потенціалу та його складових досліджують А. Гриньов, Н. Чухрай, А. Захарченко, Є. Галушко, І. Новікова І. Балабанов, В. Гриньова, В. Коюда, Т. Лепейко, О. Скібіцький та інші вчені. Однак за актуальності цієї теми ще не встановлено єдиного підходу до трактування поняття «потенціал» відносно інноваційної та інвестиційної діяльності аграрних підприємств.

Інноваційно-інвестиційний потенціал аграрного підприємства — складний феномен, наукове пізнання і дослідження якого можливе лише за умов урахування широкого спектру думок з цього приводу. Аналіз економічних публікацій показав, що дослідження окремих аспектів інноваційно-інвестиційного потенціалу вчені проводили переважно на прикладі промислових підприємств.

На думку Н. Чухрай, інноваційний потенціал є складною сукупністю матеріальних і нематеріальних ресурсів, які підприємство використовує як ресурс для сприйняття та впровадження нововведень [10]. А. Гриньов розглядає інноваційний потенціал як сукупність виробничих, трудових і фінансових ресурсів [2]. Подібною до цих визначень є позиція С. Ілляшенка, який виділяє такі складові інноваційного потенціалу: ринковий, інтелектуальний, кадровий, технологічний, інформаційний, науково-дослідний та інтерфейсний [5]. М. Данько трактує інноваційний потенціал як накопичену певну кількість інформації про резуль-

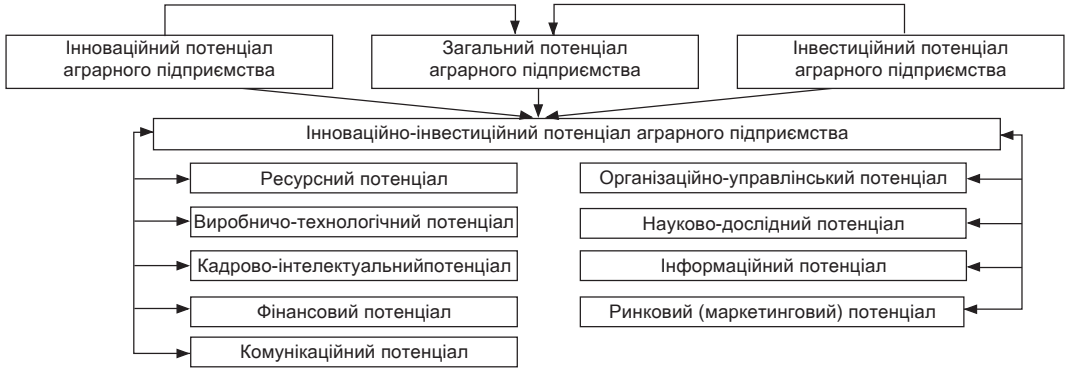
тати науково-технічних робіт, винаходів, проектно-конструкторських розробок, зразків нової техніки та продукції [3]. І. Новікова вважає, що цей термін слід розглядати як систему факторів та умов, необхідних для інноваційного процесу [7].

Аналіз різних наукових визначень терміну «інвестиційний потенціал» засвідчив, що його можна трактувати як упорядковану сукупність інвестиційних ресурсів [1]; інвестиційні можливості щодо вкладення, підтримки чи збереження будь-яких матеріальних ресурсів [6]; частку індивідуального чи суспільного попиту, що формується в процесі кругообігу інвестиційних ресурсів, існує формально та може у будь-який час перетворитися у реальну пропозицію капіталу [8]; сукупність інвестиційних можливостей підприємства, використання яких спрямоване на досягнення цілей інвестиційної стратегії організації [4]; сукупність потенційних інвестиційних ресурсів, які становлять ту частку накопиченого капіталу, яка представлена на інвестиційному ринку у формі потенційного інвестиційного попиту і має можливість перетворитися в реальний інвестиційний попит [9].

У сучасних умовах господарювання інноваційно-інвестиційний потенціал аграрних підприємств слід розглядати як багатоелементну систему, що характеризується складом, сукупністю кількісних та якісних характеристик усіх наявних ресурсів, пов'язаних з функціонуванням і розвитком підприємства. Слід урахувувати вплив на них внутрішніх і зовнішніх факторів, можливості їхньої інтенсифікації у перспективі, які взаємодіють в агропромисловому виробництві як єдине ціле і спрямовані на ефективну реалізацію проектів, програм і стратегій інноваційно-інвестиційної діяльності в АПК.

Формування інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрного підприємства — складний процес створення підприємницьких можливостей, його структуризації та побудови певних організаційних форм для досягнення стабільного розвитку й ефективного здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності.

Параметри «формування» передбачають визначення необхідного обсягу ресурсів та їхніх джерел, які найбільш відповідатимуть критеріям вартісної оцінки, споживчої цінності, інноваційності.



Структура інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрного підприємства

Під час формування інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрного підприємства слід урахувати істотний вплив наступних факторів: інвестиційна поведінка; інвестиційна та інноваційна активність; економічне зростання; ресурсне забезпечення й амортизаційна політика; кваліфікація персоналу; конкурентоспроможність продукції та підприємства; рівень розвитку виробництва; тип і орієнтація організаційної структури управління; стан механізму управління; податкова та кредитна політика держави; стан інноваційно-

інвестиційного клімату; правові і політичні фактори (рисунок).

При визначенні основних елементів інноваційно-інвестиційного потенціалу необхідно враховувати, що він є одночасно і складовою загального потенціалу сільськогосподарського підприємства. Такий підхід зумовлює необхідність акцентувати увагу на взаємодії інноваційно-інвестиційного потенціалу та інших структурних елементів загального потенціалу підприємства і підвищенні ефективності кожної з них (рисунок).

Висновки

Всі складові інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрного підприємства мають бути узгоджені між собою і виконувати певні функції згідно з механізмом їхнього використання, який розробляється у структурі інноваційно-інвестиційного менеджменту сільськогосподарського підприємства. Саме

тому в сучасних умовах нестабільності аграрної економіки одним із першочергових завдань керівництва підприємством стає формування та оцінка інноваційно-інвестиційного потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на аграрному ринку.

Бібліографія

1. Абыкаев Н. Инвестиционный потенциал и экономический рост (методологич. аспект)//Економист. — 2000. — № 6. — С. 58—66.
2. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. — Харків: ВД «НЖЕК», 2003. — С. 38.
3. Данько М. Інноваційний потенціал у промисловості України//Економист. — 1999. — № 10 — С. 12.
4. Должанський І.В., Загорна Т.О., Удалих О.О., Герасименко І.М., Рацупкіна В.М. Управління потенціалом підприємства. Навчальний посібник. — К.: Центр навч. літ-ри, 2006. — 362 с.
5. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: Навч. посібн. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. — 58 с.
6. Інвестування: Підручник/В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. — К.: Знання, 2008. — 452 с.
7. Новікова І.В. Інноваційний потенціал підпри-

ємств: оцінка та фінансово-економічне забезпечення розвитку: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. 08.06.01. Економіка, організація і управління підприємствами/І.В. Новікова. — К., 2003.— 20 с.

8. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]/О.М. Скібіцький — К.: Центр уч. літ-ри, 2009. — 408 с.

9. Тумусов Ф.С. Инвестиционный потенциал региона: теория, проблемы, практика. — М.: Экономика, 1999. — 272 с.

10. Чухрай Н.І. Формування інноваційного потенціалу промислових підприємств на засадах маркетингу і логістики: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра екон. наук: спец. 08.06.01 Економіка, організація і управління підприємствами/Н.І. Чухрай; Ін-т регіон. досліджень НАН України. — Львів, 2003. — 41 с.